

LinksAppèl

NATUURLIJK ROOD

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2002 - 2006

DE toekomst van Den Haag

Adres:	LinksAppèl 2 ^e Schuytstraat 141 2517 TL DEN HAAG
Telefoon	+31703463611 (Jaap de Jong)
E-mail	info@linksappel.nl
Website	www.linksappel.nl

INHOUD

INLEIDING	1
UITGANGSPUNTEN	2
De toekomst van LinksAppèl	5
WONEN	7
Programma- en actiepunten	9
WERKEN	12
Programma- en actiepunten	13
SAMENLEVEN	15
Programma- en actiepunten	16
(MEE)BESTUREN	21
Programma- en actiepunten	23

INLEIDING

LinksAppèl is een linkse en democratische partij voor alle Hagenaars. Wij maken geen onderscheid tussen groepen burgers. Iedereen die in Den Haag woont is een Hagenaar. Den Haag is van ons allen en voor iedereen. Wij willen onze mooie stad achter de duinen met elkaar delen.

We zijn een nieuwe partij die zijn wortels heeft in de emancipatiebeweging van groepen nieuwe Nederlanders. Wij willen strijden voor de juiste toepassing van de basiswaarden van onze democratie, zoals deze verwoord zijn in de Grondwet.

Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

De leden van LinksAppèl zijn mensen uit het volk, die zich verbonden voelen met de gewone burgers uit alle bevolkingsgroepen. We maken ons zorgen over ontwikkelingen in onze stad. We willen niet langer toekijken, maar zelf verantwoordelijkheid nemen en bijdragen aan de toekomst van Den Haag, de stad waarin onze kinderen opgroeien en waarin zij zelf weer kinderen zullen krijgen. Wij gaan ons vooral inzetten voor de burgers met lagere inkomens en voor de inwoners in de oudere wijken van onze staat. Onze naam zegt het, wij doen een beroep op progressieve en linkse mensen om met ons mee te doen.

Voor iedereen zal het na lezing van dit programma duidelijk zijn. Voor ons is maar één keuze mogelijk. Wij zijn natuurlijk **ROOD**. Het Rood van links en sociaal. We zijn ook Groen. Groen staat voor de verantwoordelijkheid die wij voelen voor de toekomst van de aarde, de natuur en de mensheid. Groen is denken in duurzaamheid. Daarom zijn wij **NATUURLIJK** rood. Wij noemen daarom ons verkiezingsprogramma **NATUURLIJK ROOD**.

- Versterken van de positie van huurders door het bevorderen van goed huurdersoverleg en door professionele ondersteuning bij procedures over de huur.
- Door nieuwbouw en aanpassing van bestaande bouwwerken dient er een grotere variëteit in woonmogelijkheden te komen, zonder dat dit mogelijkheden tot 'ghetto-vorming' biedt.
- Voor ouderen en gehandicapten moeten, binnen de bestaande woongebieden, aangepaste woningen in de directe omgeving van de noodzakelijke voorzieningen komen.
- Voor studenten en werkende jongeren moet een groter aanbod aan geschikte en betaalbare woningen komen.
- De sociale woningvoorraad mag niet kleiner worden.
- Het verkopen van betaalbare huurwoningen wordt tegengegaan.
- In wijken met een eenzijdig aanbod aan goedkopere woningen is het behoud en herstel van de bestaande woningen belangrijker dan het, ook wenselijke, bouwen van duurdere woningen.
- Er komt een fonds sociale woningbouw waardoor bij nieuwbouwprojecten, ook door projectontwikkelaars, een vast percentage sociale woningen wordt gebouwd.
- De gemeente moet alleen grond bezitten of verwerven waar dat strategische of sociale doelen dient.
- De stad wordt verder groen door het uitbreiden van het aantal straatbomen en het extra beschermen van bestaande groengebieden (Haagse Bos, Scheveningse Bosjes, Bosjes van Pex en de duinen).
- Bouwprojecten moeten de bestaande bebouwing en de sociale verbanden respecteren en, waar mogelijk, meerwaarde toevoegen door nieuwe elementen.
- Duurzaam bouwen, door het zoeken naar herbestemming voor bestaande panden, komt centraal in het beleid te staan.
- Om mooi te kunnen bouwen moet er meer aandacht komen voor de bouwkwaliteit in relatie tot de omgeving. Bouwplannen moeten in die integrale samenhang beoordeeld worden.
- Ook stedenbouwkundige kwaliteiten, markante plekken in het stadsgezicht en kwalitatief hoogwaardige openbare ruimten zijn ongelijk over de stad verdeeld. Door een speciale vereffeningsregel binnen het stadsvernieuwingsfonds kan daar meer geld voor komen.

- De gemeenteraad moet als bestuurlijk-politiek orgaan geen uitspraken willen doen over kwesties van smaak, stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit. Daarom dient de raad zich te beperken tot een marginale toetsing van door deskundige commissies uitgebrachte adviezen.
- Burgers zijn goed in staat om in gesprek met ambtelijke diensten mee te beslissen over de inrichting van de openbare ruimte, het aanwezige groen en het beheer ervan. De wijkbudgetten worden verdubbeld.
- Het bevorderen van thuiswerken en grotere flexibiliteit in werktijden draagt bij aan het terugdringen van het verkeer.
- Het openbaar vervoersnet moet fijnmazig zijn.
- De dienstregeling van het openbaar vervoer moet een hoge frequentie hebben.
- Vrijliggende, doorgaande, regionale fietspaden bieden fietsers ruimte en veiligheid.
- De gemeente kan met vormen van verkeersmanagement, het bevorderen van vervoersplannen, het stimuleren van alternatieve bevoorradingssystemen en met een verscherpt parkeerbeleid het autoverkeer terugdringen.
- Projecten als RandstadRail en Agglonet moeten met prioriteit worden uitgevoerd.
- De gemeente moet de bevolking actief informeren in milieubewust gebruik van energie en water en daarin zelf ook een voorbeeldfunctie vervullen.
- Om afval gescheiden in te zamelen zijn creativiteit en flexibiliteit nodig in de inzamelingsstechnieken. Ondersteund door terugkerende voorlichtingscampagnes over noodzaak en nut van het scheiden van afvalstromen.

WERKEN

Hoewel Den Haag uit diepe financiële dalen is geklommen dankzij extra steun en de gunstige economische ontwikkeling, kent de stad nog steeds een hoog werkeloosheidspercentage (13,1%). Er blijft een grote vraag naar (passende) scholing, naar een verbreding van de eenzijdig samengestelde arbeidsmarkt en naar een meer evenwichtige verdeling van bestaande arbeid. Daarvoor is ook weer regionale samenwerking nodig. Bijvoorbeeld voor de gezamenlijke ontwikkeling van openbaar vervoer (RandstadRail), de gemeenschappelijke realisatie van het nieuwbouwgebied Ypenburg en de aanstaande samenwerking bij de ontwikkeling van de zogenaamde Westlandse Zoom ten zuidwesten van Den Haag. Eigenlijk heeft Den Haag onvoldoende geprofiteerd van het voorspoedige economische tij van de laatste jaren. Want hoewel de rol als bestuurscentrum steeds beter wordt benut, blijft er armoede en sociaal-economische tweedeling aanwezig. Den Haag is onverminderd de stad met de scherpste sociale tweedeling in ons land. Er is te weinig werkgelegenheid voor de lager opgeleiden aangetrokken en ontwikkeld.

Een belangrijke oorzaak ligt in het niet op elkaar aansluiten van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Terwijl zo'n zeventig procent van de schoolverlaters over geen of slechts lagere opleiding beschikt, bestaat de werkgelegenheid voor het allergrootste deel uit kennisintensieve beroepen. Met als resultaat een hoge werkloosheid, die gepaard gaat met minder kansen op de woningmarkt en minder toegang tot sociale en culturele voorzieningen. Gevolgen zijn inactiviteit of uitsluiting van het maatschappelijk leven. Die economische tweedeling is dus een belangrijke oorzaak voor de ruimtelijke en sociaal-culturele tweedeling in onze stad.

Het gemeentelijk economisch stimuleringsbeleid moet gericht zijn op het stimuleren van nieuwe werkgelegenheid in marktsegmenten als toerisme en horeca. En de stijgende behoefte aan zorgdiensten en de noodzaak tot een goed wijk- en buurtbeheer zullen nieuwe arbeidsplaatsen scheppen. Binnen dat moet meer gelijkwaardige participatie van vrouwen en allochtonen in de arbeidsmarkt ondersteund worden.

Programma- en actiepunten

- De gemeente moet zich ook steeds bewust zijn van zijn voorbeeldfunctie als werkgever. Als een van de grotere werkgevers in de regio moet de gemeente er naar streven in het eigen personeelsbestand, op alle niveaus en binnen alle functiegroepen, een betere afspiegeling te zijn van de eigen bevolking.
- Van de gemeente verwachten wij dat gesubsidieerde arbeid wordt omgezet in volwaardige arbeid.
- Voor het slagen van de noodzakelijke regionale samenwerking is een slagvaardige bestuurlijke organisatie nodig, ondersteund door een regionaal kenniscentrum, waardoor de hoogwaardige kenniscentra in de regio beter benut kunnen worden voor innovatie en technologieontwikkeling.
- Voortbouwend op de positieve ervaringen met het regionaal grondkostenfonds en het mobiliteitsfonds zouden er regionale fondsen moeten worden gevormd voor huisvesting, groenbeleid en herstructurering en stadsvernieuwing.
- Het Midden- en Kleinbedrijf, dat veel banen creëert voor groepen lager opgeleide werknemers, moet veel meer aandacht en prioriteit krijgen en een gericht aanbod van passende vestigingsplaatsen zoals op de nieuwe locatie Binckhorst.
- De openingstijden op koopzondagen mogen niet verder uitgebreid worden.
- Omdat in een multiculturele stad een gevarieerd aanbod in winkeltijden past, krijgen kleine zelfstandige winkeliers de vrijheid zelf te bepalen op welke dag in de week zij hun winkel sluiten.
- Ambulante handel moet gestimuleerd worden door het meer flexibel toelaten van kraampjes, handkarren en andere verkoopmogelijkheden.
- Onderwijsinstellingen en opleidingsinstituten moeten, ondersteund door betere faciliteiten, een meer gericht aanbod ontwikkelen op de doorstroombmogelijkheden op de arbeidsmarkt van met name vrouwen en allochtonen.
- Heel wat organisaties in de publieke en dienstverlenende sectoren kunnen niet meer functioneren zonder werknemers uit in- en doorstroombanen. Omdat de mogelijkheden hiervan reguliere banen te maken gering zijn, moeten de inspanningen gericht worden op het bieden van individuele doorgroeimogelijkheden.

- Om zijn inwoners in staat te stellen deel te nemen aan steeds flexibelere arbeidspatronen moet de gemeente bijdragen aan het verbeteren van de faciliteiten voor kinderopvang en andere ondersteuningsmogelijkheden.
- Een selectieve groei van het toerisme moet zich vooral richten op kwalitatief hoogwaardige vormen, verspreid over de stad en het jaar.
- Ook de ontwikkeling van Scheveningen-badplaats moet vooral gezocht worden in de spreiding over de vier jaargetijden.
- De Scheveningse zeehaven moet een werkhaven, met aandacht voor werkgelegenheid in de ambachtelijke sector worden en niet verworden tot een plezierhaven.

SAMENLEVEN

Hagenaars zijn matig tevreden over hun stad. Meer dan een mage-re zeven-min kan er niet af. Hagenaars met de lagere inkomens en lagere opleidingen geven nog lagere cijfers. Zelfs in het oordeel over de eigen stad komt de tweedeling tot uiting.

Het ligt niet aan de voorzieningen in de woonomgeving zoals speelmogelijkheden en groenvoorzieningen, wegen en straatverlichting. De verschillen treden wel op in het oordeel over de eigen woning. Aan hondenpoep en rommel op straat ergeren we ons weer allemaal even veel. Maar de bewoners van de oude wijken in en rond het centrum voelen zich heel wat onveiliger dan de gemiddelde Hagenaar in zijn buurt. Zij beleven juist opvallend meer vermogensdelicten, zoals fietsendiefstal, diefstal uit en van auto's en woninginbraak. In het centrum voelen mensen zich steeds meer bedreigd door de overlast door drugsgebruik, dronkenschap, openbaar geweld en berovingen.

Hagenaars beleven verschillende mogelijkheden om deel te nemen aan sociale activiteiten (sport, uitgaan, vrijwilligerswerk). De mensen met de laagste inkomens zijn meer ontevreden over het aantal en de kwaliteit van hun sociale contacten. Die ontevreden wordt verklaard uit twee oorzaken: geldgebrek en de eigen gezondheid. Sommige groepen, zoals bejaarden, worden dus dubbel getroffen.

Den Haag heeft een internationale, kleurrijke en veelzijdige uitstraling. De stad heeft grote aantrekkingskracht op migranten, toeristen, bedrijven, op kunst- en cultuursector en op het uitgaanspubliek. Ook voor mensen die gewild of ongewild in de marges van de samenleving terecht komen is de stad aantrekkelijk: zwervers, alcoholisten en drugverslaafden, prostituees, grote en kleine wetsovertreders. In onze moderne samenleving is veiligheid niet meer eenduidig te formuleren. Het verjagen van junks uit de ene wijk, betekent dat zij ergens anders weer neerstrijken, terwijl zij zich zelf opgejaagd en onveilig voelen.

Alleen maar meer politie op straat helpt ook niet. Preventie van criminaliteit en overlast is belangrijker. Burgers en hun organisaties

moeten betrokken worden bij het veiligheidsbeleid en ondersteund worden daar zelf verantwoordelijkheid in te nemen. Een strenger handhavingsbeleid moet zich vooral richten op de mensen die profiteren van de vrijheden, tolerantie en gedoogcultuur.

Programma- en actiepunten

- Per wijk wordt een wijkveiligheidsbeleid ontwikkeld op basis van een gemeentelijk beleidskader waarin een duidelijke afbakening van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van stadsbestuur, politie, gemeentelijke diensten, particuliere instellingen en bewonersorganisaties is vastgesteld.
- Waar spanningen optreden worden tolerantieteam, bestaande uit prominente personen uit de betrokken bevolkingsgroepen, ingezet om te bemiddelen en te reguleren.
- Het gemeentebestuur dringt bij het Rijk aan op middelen voor de benodigde extra-politie-inzet om de demonstratierechten van burgers in de residentie te garanderen.
- Over de hele stad krijgen horeca-instellingen ruimere sluitingstijden. De horeca-ondernemers moeten in samenwerking met de politie overlast voor omwonenden voorkomen.
- In herstructureringsgebieden moet de aanwezige horeca-instellingen (met name de eetgelegenheden) de mogelijkheid geboden worden om terug te keren. Hagenaars moeten kunnen beschikken over betaalbare eetgelegenheden in de directe woonomgeving.
- Voor jongeren moeten meer geschikte uitgaansgelegenheden in de regio komen.
- De burgemeester moet ingrijpen wanneer uitgaansgelegenheden bij het verlenen van toegang discrimineren. Een goed herkenbare en bereikbare klachtenmogelijkheid ondersteunt dat strenge beleid.
- De straathandel in drugs, met name rond schoolterreinen, moet scherp bestreden worden.
- De handel in synthetische drugs wordt zoveel mogelijk teruggedrongen.
- De aanwezigheid van coffeeshops in woongebieden wordt teruggedrongen.
- Raam- en straatprostitutie in woongebieden moet verboden worden. De dagelijkse zichtbare aanwezigheid van prostitutie-activitei-

ten heeft als slecht voorbeeld een negatieve invloed op de moraal van jongeren. De bewoners worden ook tegen hun eigen wil geconfronteerd met alle overlast, waaronder vormen van randcriminaliteit.

- In woongebieden mogen geen vergunningen meer worden verleend voor het vestigen van bordelen.
- In de prostitutie zijn vooral vrouwen het slachtoffer van geweld, dwang, afpersing, intimidatie en misleiding- en verleidingstechnieken. De bestrijding van deze vormen van mensonterende criminaliteit moet de hoogste prioriteit krijgen.
- Op middelbare scholen moeten voorlichtingscampagnes gefinancierd worden waarin scholieren bewust worden van de risico's en verleidingen waaraan jongeren bloot staan (optreden van Loveboys, risico's van drugsgebruik, gevaren van kleine criminaliteit).
- Het gemeentebestuur neemt haar verantwoordelijkheid om het draagvlak voor steun aan asielzoekers en vluchtelingen, ook de uitgeprocedeerden, te verbreden.
- In Den Haag gevestigde vluchtelingen moeten in de gelegenheid worden gesteld familie-leden en bekenden, die in asielzoekerscentra beslissingen afwachten, in het eigen huishouden op te vangen. Dat bevordert de integratie en neemt een deel van de druk op de opvangcentra weg.
- Voor alle illegalen wordt een humaan beleid gevoerd, waarin maatschappelijke opvang en medische zorg mogelijk blijft.
- Voor uitgeprocedeerde vluchtelingen die illegaal zijn geworden draagt de gemeente bij aan een noodfonds voor financiële bijstand.
- De extra financiële ruimte van de gemeente wordt benut om groepen uitkeringsgerechtigden en andere mensen met een minimum-inkomen toeslagen te geven.
- Uitkeringsgerechtigden en ouderen worden actief gewezen op de mogelijkheden van bijzondere bijstand, kwijschelding, huursubsidie, ouderen- en Wvg-voorzieningen.
- Mensen die een bijstandsuitkering ontvangen worden automatisch vrijgesteld van gemeentelijke belastingen en heffingen.
- De gemeente signaleert de behoefte aan zorg van de Haagse bevolking om een voldoende zorgaanbod te bevorderen.
- Ouderen worden op alle mogelijke manieren ondersteund in het zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Systemen van per-

soonsgebonden budgetten kunnen pas behulpzaam zijn als er ook werkelijk een keuzeaanbod is en het systeem niet ontaardt in administratieve rompslomp.

- De gemeente besteedt meer geld aan verbetering en onderhoud van de sportaccommodaties, met aandacht voor de voorzieningen op wijkniveau.
- De gemeente blijft zich ervoor inzetten dat jongeren, ouderen, gehandicapten en allochtonen deelnemen aan sportactiviteiten en -verenigingen. Eén van de middelen hierbij is een SVK, SportVrij-Kaart, die recht geeft op gratis deelname aan een gevarieerd keuzepakket sportvoorzieningen en -activiteiten.
- Het professionele welzijnswerk is gesteund door een verzakelijkingsproces uitmondend in centralisaties en steeds nieuwe fusies. Verdere centralisatie, fusie en commercialisering kan alleen nog maar als van te voren voldoende aangetoond is dat het de kwaliteit van de welzijnsproducten ten goede komt.
- In de zorg- en welzijnsactiviteiten moeten weer mogelijkheden geboden worden voor categoriaal werk. Speciale instellingen voor bepaalde groepen beschikken over meer geëigende deskundigheid. Door hun lage drempels kunnen zij als eerste lijnfunctie de toegankelijkheid van de algemene voorzieningen verbeteren. Zij moeten worden opgenomen in toegankelijke voorzieningen in de wijken.
- Sociale infra-structuren in zelforganisaties van allochtonen moeten door gemeenten en instellingen erkend worden vanwege hun emancipatorische bijdrage aan de integratie.
- Zulke categoriale instellingen moeten bijdragen aan de deskundigheidsbevordering op het gebied van culturele verschillen in de algemene instellingen.
- Het vrijwilligersbeleid van de gemeente moet met kracht worden doorgezet.
- De gemeente moet vrijwilligersorganisaties meer betrekken bij de beleidsontwikkeling en gebruik maken van hun deskundigheden.
- Een groter deel van het gemeentelijke cultuurbudget wordt gereserveerd voor nieuwe initiatieven om doorstroom en ontwikkeling van nieuw talent te ondersteunen.
- Kunstgezelschappen moeten doen waar ze goed in zijn, kunst uitvoeren. Gebouwen en accommodaties die nu nog in hun beheer

zijn moeten worden overgedragen aan een deskundige beheersorganisatie

- In het beleid voor ruimtelijke ordening en huisvesting moeten betaalbare ateliers, studio's en oefenruimtes beschikbaar blijven komen. Over de hele stad gespreid. De zichtbare aanwezigheid van kunst en kunstenaars verhoogt in elke wijk de leefwaarde.
- Om de tweedeling in de toegankelijkheid van cultuur te overbruggen dient cultuur in de eigen wijk al aanwezig te zijn. Daarom moet elke wijk zijn eigen klein podium hebben.
- Voor alle wijken worden cultuurscouts of cultuurmakelaars aangesteld om jonge kunstenaars te ondersteunen in de overstap naar grotere podia.
- De lokale TV en radio moeten meer en vooral meer gevarieerd aandacht besteden aan de situaties van minderheidsgroepen. Daarvoor krijgen zij ook de middelen.
- De gemeente moet actief de lange wachtlijsten voor de gesubsidieerde kinderopvang tegengaan door capaciteitsuitbreiding te ondersteunen.
- De gemeente neemt de 'Standardrules for the Handicapped' van de Verenigde Naties als uitgangspunt voor het eigen gehandicaptenbeleid.
- De gemeente moet er voor zorgen dat er voldoende mogelijkheden aanwezig zijn en blijven om levenslang te kunnen blijven leren.
- Daarvoor zijn ook geschikte accommodaties nodig, bereikbaar in de eigen wijk en laagdrempelig voor de algemene opleidingen. Het gebruik van al bestaande scholen en gebouwen van welzijnsinstellingen verdient de voorkeur.
- De trend naar steeds grootschaliger onderwijsorganisaties moet worden omgebogen door weer te streven naar kleinschalige onderwijsorganisaties.
- Een kleinere schaal maakt op de buurtgerichte samenwerking tussen welzijnsinstellingen en scholen beter mogelijk.
- De vestigingsplaats van scholen in de wijk moet volgen uit de visie op de ruimtelijke samenhangen in zo'n wijk. Daarbij zijn de veiligheid en bereikbaarheid van groot belang.
- De directe omgeving van de school moet verkeersveilig voor de kinderen.
- Om schooluitval tegen te gaan is meer aandacht voor de aansluiting tussen de verschillende onderwijsorganisaties, voor de leer-

UITGANGSPUNTEN

Een verkiezingsprogramma is altijd te lang voor de lezers en te kort om op alle politieke vragen een antwoord te geven. We weten zelfs nog niet welke vragen de komende jaren op ons afkomen. Daarom zullen we ons standpunt steeds baseren op onze uitgangspunten. Die formuleren we hieronder als eerste. In het programma geven we in vier hoofdstukken onze belangrijkste acties en programmapunten aan.

Wij willen de sociaal-economische tweedeling bestrijden om meer sociale rechtvaardigheid te bereiken

Geen stad in Nederland kent zo'n scherp onderscheid tussen de hogere en lagere in-komengroepen, tussen rijke en arme wijken. In alle denkbare maatschappelijke verschijnselen keert die tweedeling terug. Inkomensverschillen hangen samen met kansen op de arbeidsmarkt, met kansen op de woningmarkt, met kansen in het onderwijs, met mogelijkheden om deel te nemen aan recreatieve, sportieve en culturele activiteiten, met mogelijkheden om mee te praten over de toekomst van de eigen buurt, de stad en de regio. Die tweedeling gaat door en vertaalt zich weer naar sociale ontwikkelingen. De oude stad wordt steeds meer een stad van ouderen, eenzamen en armeren. In die stad zijn natuurlijk vanouds betere buurten, die met hun rug naar het centrum leven. Tenminste tot het moment dat de bus wat minder frequent de kant van het centrum gaat oprijden. En Hagenaars die het zich kunnen veroorloven, vestigen zich in de massabouw van rijtjes eengezinswoningen in nieuw veroverde stadswijken. Fysieke scheiding valt steeds weer samen met sociale en economische tweedeling. Sociale rechtvaardigheid vraagt, eist om het bestrijden van die tweedeling. Vraagt om beter toegankelijke zorginstellingen, vraagt om onderwijsvoorzieningen die aansluiten op verschillende behoeften en achtergronden en vraagt vooral om een sociaal huisvestingsbeleid.

Wij voelen ons verantwoordelijk voor de toekomst van natuur en mens. Daarom kiezen wij voor duurzaamheid.

Het groene denken is een wereldomvattende politieke beweging geworden. LinksAppèl voelt zich een deel van die politieke beweging. De kern is het denken in duurzame ontwikkeling. Niet de korte termijnbelangen van bedrijven en mensen zijn doorslaggevend, maar, er moet gekeken worden naar de gevolgen op de langere termijn. Onze kinderen en hun nakomelingen hebben ook recht op een gezonde toekomst. Dat verantwoordelijkheidsbesef is een belangrijke leidraad.

Wij willen mensen van verschillende achtergronden met elkaar verbinden in gezamenlijkheid en samenwerking. Wij zien verschillen tussen mensen als verrijking.

De kwaliteit van de menselijke samenleving stijgt naarmate er een grotere diversiteit is. Het is zoals in de natuur. Een weide vol bloemen is mooier dan een gemaaid grasveld. Maar er zijn altijd weer planten die proberen anderen te overwoekeren. Het ideaal is een situatie waarin er een zeker evenwicht is en er voldoende ruimte overblijft voor alle soorten.

Mensen verschillen van elkaar. Ieder mens is zich zelf en uniek. Groepen mensen verschillen ook van elkaar. Omdat zij verschillende achtergronden hebben. Meer of minder van de wereld hebben gezien. Omdat ze jonger of ouder zijn. Omdat ze man of vrouw zijn. Omdat ze wel of niet behoren tot een religieuze gemeenschap. Omdat ze zelf kiezen of en met wie ze willen samenleven. Al die verschillen zijn pas een verrijking voor onze gemeenschappelijke cultuur als we er met elkaar open over durven te spreken. In het gesprek zullen we ontdekken dat er meer overeenkomsten dan verschillen zijn. Maar erkennen we ook dat die verschillen tussen mensen de samenleving verrijken. Mensen zijn niet gelijk, ze zijn wel gelijkwaardig. Onze stad staat voor de uitdaging te groeien naar een samenleving waarin geen afzonderlijke groepen meer leven maar burgers die, vanuit de beleving van eigen identiteit, deelnemen aan een rijk gevarieerde samenleving.

Wij vinden dat werkgelegenheid en economische activiteiten meer gedifferentieerd moeten worden om economische gezondheid te bereiken

De Haagse economie is eenzijdig gericht op de zakelijke dienstverlening en de overheidssector. Daardoor is de arbeidsmarkt uit

lingenbegeleiding en voor een goede overdracht tussen de onderwijsorganisaties nodig.

- Het blijft belangrijk dat er een actieve preventieve en repressieve aandacht is voor het verschijnsel van schoolverzuim.
 - Achterstandsbeleid in het onderwijs kan alleen slagen als de eigen deskundigheid van de betreffende groep wordt aangesproken en als de diversiteit aan taal en cultuur gewaardeerd wordt.
 - Koerdisch en Berbers dienen als volwaardige taal in de pakketten te worden opgenomen.
 - Omdat vrijheid van onderwijs een fundamenteel recht is, worden verzoeken om eigen bijzonder onderwijs gehonoreerd als voldaan wordt aan de geldende onderwijsnormen.
- Daarbij kunnen ook die van Nederlandse historie en cultuur doortrokken normen zelf ter discussie komen te staan. Zo'n debat moet dan gevoerd worden zonder wederzijdse vooringenomenheid.
- Door speeltuinverenigingen te activeren kunnen bewoners meer verantwoordelijkheid nemen voor de kwaliteit van de speelplaatsen in hun woonomgeving.

(MEE)BESTUREN

Honderd vijftig jaar geleden ontwierp Thorbecke het staatsgebouw. Een gebouw met drie etages, waar we het nog altijd mee doen. Op begane grond het gemeentebestuur, dat het dichtst bij de burgers staat. De tweede etage, die van de provincies, staat een beetje leeg. En op de derde etage huist de nationale politiek. Ergens in een klein zijkamertje halverwege de eerste trap is het regionale bestuur verstopt. De onderste etages dreigen te bezwijken onder het gewicht van de derde. Het hele staatsgebouw wordt ondertussen steeds meer een dependance van de grote nieuwbouw in Brussel voor de Europese Unie.

In de maatschappij zijn de bestaande instituties aan verval onderhevig. Kerken, politieke partijen, vakbonden hebben –de een meer dan de ander– vaak te kampen met ledenverlies. Politieke beslissingen worden steeds vaker door de rechter teruggedraaid. Mensen, burgers, laten zich niet meer vangen in modellen of schema's. Door velen wordt de opkomst en ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie (ICT) als oorzaak aangewezen. De invloeden van ICT op ons leven zijn ingrijpend. We kunnen bijvoorbeeld 168 uur per week boeken en cd's bestellen, of gemeentelijke vergunningen aanvragen. Veel 'hoofd'-werk kan overal gedaan worden. Zulke werknemers hoeven niet meer naar hun werk, reizen minder, maar gaan ook meer en andere eisen tellen aan hun huisvesting.

Voor iedereen met een internetaansluiting is allerlei informatie toegankelijk. Daarmee kunnen mensen niet meer uitgesloten worden van kennis en vormt kennis dus ook niet langer macht. Dat geldt natuurlijk alleen voor de mensen die toegang hebben tot internet. Zo is er een nieuwe dreigende tweedeling. Daarom blijven de klassieke methoden van informatievoorziening nog steeds onmisbaar.

De vraag is hoe de gemeente Den Haag zijn taken voor de Haagse samenleving het beste waar kan maken. Voor politieke partijen is de vraag hoe zij kunnen bijdragen aan het door bestuur en burgers samen vorm geven aan deze stad.

Dan is het belangrijk om te kijken naar de typisch gemeentelijke taken. Brandweer, veiligheid, welzijn, onderwijs, arbeidsmarkt, ruimtelijke ordening, hondenpoep. Allemaal dingen dicht bij de mensen. Zaken waar iedereen een mening over heeft. En waarin de stad in zijn geheel ook altijd slimmer is dan de bestuurders. Zeker zolang het gemeentebestuur de problemen van morgen benadert met de instrumenten van eergisteren. Men denkt hiërarchisch, stuurt centralistisch, communiceert van boven naar beneden en kiest liever voor bekende wegen dan voor spontane creatieve invallen.

We groeien naar een ander model. Een horizontaal, gevoelsmatig en communicatief bestuursmodel met soms onvoorspelbare uitkomsten. In plaats van inhoudelijke sturing zal de overheid processen moeten sturen. Luisteren en communiceren worden de centrale vaardigheden voor politici. Dat levert meer ruimte op voor samspraak en beleidsvorming op buurt- en wijkniveau.

Burgerschap

Een grotere sociale samenhang kan alleen als burgers zelf actief hun verantwoordelijkheid nemen. Respect, betrokkenheid en wederkerigheid vormen het cement in de samenleving. De moraal van burgers in hun handelen moet weer besproken worden. Volwaardig burgerschap stelt eisen. Het betekent niet alleen leven en genieten, maar ook bijdragen aan de stad. Dat burgerschap kan de overheid stimuleren door te voorzien in randvoorwaarden. Daarbij moet de overheid een onderscheid maken tussen de rollen waarin zij de burgers ontmoet.

De eerste rol is die van consument die verwacht dat overheidsdiensten tijdig, tegen een redelijke prijs en op een goed kwaliteitsniveau worden verricht.

De tweede rol is die van een deelnemer in de totstandkoming van beleid. Zeker als dat beleid hem/haar onmiddellijk raakt moeten voorlichting, inspraak en interactieve beleidsvorming daar mogelijkheden voor bieden.

De derde rol is die van een verantwoordelijke deelnemer aan de samenleving. Daar gaat het om verantwoordelijk optreden naar andere inwoners. De overheid moet altijd het goede voorbeeld geven. En burgers aanspreken op hun verantwoordelijkheid en

burgers die verantwoordelijkheid nemen en opkomen tegen verkeerd gedrag van anderen beschermen.

Diversiteit

Dat Den Haag een divers samengestelde bevolking heeft, blijkt niet uit de samenstelling van politieke, bestuurlijke en adviserende organen. Dat vertegenwoordigers uit die diverse groepen niet doordringen in zulke organen kan niet aan de eigen kwaliteiten liggen. Want die zijn er genoeg als we kijken naar alle zelforganisaties die een florerend bestaan kennen. Dus zijn er andere dingen aan de hand. Of de mensen zelf zien het belang van participatie in algemene organisaties niet in. Of die organisaties staan niet open voor meer diverse participatie. En beide zijn onacceptabel.

Programma- en actiepunten

- De gemeente formuleert voor de eigen organisatie een integriteitsbeleid.
- Alle gesubsidieerde organisaties worden op hun eigen integriteitsbeleid aangesproken.
- Voor de eigen werknemers komt een 'klokkenluidersregeling' tot stand, waardoor werknemers die misstanden aan de kaak stellen beschermd worden.
- Op internet komt een mogelijkheid tot het melden van klachten die 24-uur bereikbaar is.
- De gemeentelijke ombudsman krijgt meer medewerkers, zodat klachten van burgers over ambtelijke diensten snel behandeld kunnen worden.
- Er wordt een eigen onafhankelijke Rekenkamer ingesteld.
- Omdat de eigen ondernemingsraden een positieve bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit van de besluitvorming worden zij ruimhartig betrokken bij politiek-bestuurlijke beslissingen.
- De gemeente gebruikt de nieuwe mogelijkheid van internet actief om burgers te betrekken bij beleidsbeslissingen en het beheer van de eigen wijk.
- De gemeentelijke dienstverlening (aanvragen paspoort, rijbewijs, vergunningen) op internet wordt verder uitgebreid.
- De gemeente draagt bij aan een grotere verspreiding en toegankelijkheid van internetvoorzieningen, zoals internetcafe's in sociaal-culturele voorzieningen.

- Er dient een direct gekozen regionaal bestuur te komen. Tot die tijd moet er een sterke en duurzame regionale samenwerking zijn in het bestaande Stadsgewest Haaglanden.
- Dat Den Haag de internationale stad van Recht en Vrede is, roept verplichtingen op. Den Haag moet steeds weer de ruimte bieden voor het tegengeluid, want Den Haag moet ook een stad van Rede en Meningsvrijheid blijven.
- Als internationale stad moet Den Haag in zijn eigen internationale relaties meer contact en samenwerking gaan zoeken met steden waar Hagenaars hun geboortegrond hebben liggen.
- Initiatieven van burger en organisaties voor internationale samenwerking moeten ondersteund worden.
- De komende vier jaren moeten alle door de gemeente in te stellen organen bestaan uit even grote groepen allochtonen en autochtonen.
- Waar dat kan dient de gemeente die voorwaarde ook te stellen aan andere organisaties.
- Doelbelastingen, tarieven en leges mogen in principe alleen maar kostendekkend zijn.
- Mogelijkheden om inkomensafhankelijke tarieven in te voeren of belastingen voor lagere inkomens kwijt te schelden moeten optimaal benut worden.

balans, want er is vooral vraag naar mensen voor kennisintensieve functies. Voor mensen die ander werk zoeken is er te weinig aanbod.

Het aantrekken van steeds meer kantoorwerk helpt hen niet. Een gericht beleid moet zich richten op de ontwikkeling en stimulering van werkgelegenheid in sectoren als toerisme, milieutechniek, zorg en de ambachtelijke beroepen.

Wij zien alleen een toekomst voor Den Haag als er regionaal wordt samengewerkt met de buurgemeenten

Haagse politici hebben de neiging om een te grote broek aan te trekken als centrum-gemeente in Haaglanden. Zij denken dat de regio het beste af is onder Haagse regie.

Dat is een arrogante en verouderde zienswijze. Wij zien veel meer een regionaal netwerk, waarin bijvoorbeeld verbanden bestaan tussen economische activiteiten en tussen groene gebieden. Er is een huisvestingsmarkt. En sociale spanningen treden overal op. Er moet in de regio meer regie en planning komen. Dat lukt niet vanuit een Haagse overheersing. Met sterke en zelfstandige buurgemeenten moet worden samengewerkt in een regionaal bestuur dat waar nodig ook dwingende beslissingen kan nemen.

Wij willen dat politici en ambtenaren gaan communiceren met de burgers

De samenleving ontwikkelt zich, burgers worden onafhankelijker, beter opgeleid, zelfstandiger. Nieuwe communicatiemiddelen hebben grote gevolgen voor sociale verhoudingen. Vadertje overheid die voor ons stuurt en over ons bestuurt is niet meer van deze tijd. Zo'n regenteske bestuurstijl pikken wij niet meer. De overheid moet groeien naar een nieuwe taak- en rolopvatting, waarin op een gelijkwaardig niveau gecommuniceerd wordt met andere betrokkenen. Waar het politiek bestuur zich niet meer kan beroepen op zijn politieke primaat. Dat zal het bestuur elke keer weer moeten verdienen.

Wij denken vanuit internationale solidariteit, in Den Haag strijden wij tegen racisme en voor mensenrechten

Den Haag presenteert zich graag als de juridische hoofdstad van de wereld. Dat mag en wij zijn er trots op dat er in onze stad wordt

bijgedragen aan de totstandkoming van een internationale rechtsorde. Maar het schept ook verplichtingen. Den Haag zal zelf een stad van recht en rechtvaardigheid moeten zijn. Dat vraagt dus ook om een compromisloze strijd tegen racisme en discriminatie. Mensenrechten moeten uitgangspunt zijn voor het Haagse gemeentebestuur. Zelfs als dat afwijkt van het beleid van de Nederlandse regering moet de gemeente de mensenrechten van al zijn inwoners, ook van illegalen, beschermen en eerbiedigen. We zullen ook steeds weer stil moeten staan bij de internationale aspecten van het gemeentelijk beleid. Wij willen ook vanuit het stadsbestuur bijdragen aan internationale solidariteit.

De toekomst van LinksAppèl

Voordat wij als nieuwe partij gaan nadenken over het deelnemen aan een college, moet er eerst een goede verkiezingsuitslag behaald zijn. Daar ligt de eerste prioriteit.

Eenmaal vertegenwoordigd in de raad willen wij bijdragen aan een meer politiek functioneren. Onze vertegenwoordigers zijn in de eerste plaats volksvertegenwoordigers. Die met beide benen in de samenleving blijven staan. Zich richten op de zaken waarover de gewone Hagenaar zich druk maakt. Bijdragen aan een open communicatie met burgers en vooral met de eigen kiezers. Proberen om te helpen in het overbruggen van tegenstellingen.

Maar kiezers verwachten ook kwaliteit in het functioneren als raadslid. Dat zullen wij gaan leveren door ons vooral te richten op hoofdlijnen en kaders. Wij vinden niet dat raadsleden als een soort superambtenaar bezig moeten zijn met allerlei details. Een raad moet kunnen werken uit het vertrouwen dat het ambtelijk apparaat kwaliteit aanlevert.

De Haagse ombudsman en de Haagse rekenkamer zullen daar straks ook een eigen controlerende rol in kunnen spelen. De raad heeft natuurlijk ook een toezichthoudende taak, maar vooral om te controleren of de uitvoering van taken en verantwoordelijkheden werkelijk gebeurt binnen de door de raad vastgestelde politieke en bestuurlijke kaders. In die toezichthoudende taak kunnen details ineens toch heel belangrijk zijn.

Het ziet er nog steeds naar uit dat de gemeentewet op tijd veranderd zal zijn. Dan gaat de juridische verhouding tussen het dagelijks bestuur en de gemeenteraad ingrijpend veranderen. Het Colle-

ge van Burgemeester en Wethouders gaat besturen terwijl de gemeenteraad politieke kaders vast stelt en daarop het college controleert. LinksAppèl ziet dat nieuwe systeem als een inspirerende uitdaging voor een sterke inhoudelijke inbreng en mogelijke oppositie.

Wij willen graag mee doen aan een college, waarvoor we in ieder geval zware wethouderskandidaten kunnen leveren. Wij streven naar de totstandkoming van een programmacollege. Als wij in zo'n college meer mogelijkheden krijgen om ons programma te realiseren, willen wij met iedere andere partij daaraan deelnemen. Het is natuurlijk eerst nodig dat de verkiezingsuitslag uitwijst dat LinksAppèl in de Haagse samenleving een factor van belang is.

WONEN

Onze mooie stad aan de zee kent zijn grenzen. Er is te weinig ruimte in de stad voor alles wat we willen. Zo hebben we te maken met een eenzijdig samengestelde en verouderde woningvoorraad. Den Haag is in veel opzichten een ver-twee-deelde stad. Om een beter en gevarieerd woningaanbod te bereiken, hebben we echter ruimte nodig. De voortdurende verstedelijkingsdruk schaadt de kwaliteit van de woon-, werk- en groengebieden in Den Haag, maar net zo goed in de omringende gemeenten.

De ruimtenood was een belangrijk motief om jarenlang te streven naar gebiedsuitbreiding voor Den Haag. Per 1 januari 2002 is er een kleine uitbreiding gekomen met de herindeling van een paar nieuwe wijken. Structureel heeft die gemeentelijke herindeling weinig opgelost. Veel meer dan een symbolisch gebaar is het niet geworden. De jarenlange discussies over herindeling hebben ondertussen de onderlinge verhoudingen in de regio wel verslechterd. De enige mogelijkheid voor Den Haag is om het eigen beperkte belang te verbinden aan het bredere perspectief van regionale samenwerking. Alleen als de Haaglandse gemeenten samenwerken, kunnen de potenties van de regio aangesproken worden.

Het kost Haagse bestuurders moeite om vanuit de regionale samenhangen te denken. Veel beleid is gebaseerd op het zelfbeeld van Den Haag als centrumstad met internationale allures. De regio wordt daarbij ondergeschikt gemaakt aan de Haagse belangen.

Een heldere visie op de ontwikkeling van het eigen stedelijk gebied ontbreekt ondertussen.

Het beleid bestaat uit het optellen van pretentieuze wensen die worden onderbouwd met modieuze slogans. Als burgers zich daartegen verzetten dan toont het bestuur zijn spierballen en probeert toch zijn zin te krijgen. Doof voor redelijke kritiek wordt de eenmaal ingeslagen weg vervolgd. Alleen zeer volhardende burgers hebben dan nog kans op succesjes.

Maar de Zwarte Madonna, die moet worden opgeofferd aan nieuwe ministeries, staat er nog steeds. Als een voorbeeld van sociale woningbouw in het centrum.

Den Haag zou zijn bouwlocaties moeten gebruiken om de herstructurering van de oude woonvoorraad meer ruimte te geven.

Maar men praat liever over nieuwe 'Wassenaars' als vestigingsplaats voor buitenlandse diplomaten en rijke immigranten.

Een echte regie ontbreekt bij dit soort processen. Ad hoc beleid en korte termijn denken verhinderen het ontwikkelen van samenhangende visies. In plaats van grootschalig aan-gepakte plannen, uitgewerkt door grote architecten, zou er veel meer aandacht moeten zijn voor het gesprek over kwaliteit. Door bestuurders en deskundigen met de burgers. Kwaliteit is niet het zelfde als smaak. Kwaliteit betekent dat voldaan moet worden aan technisch maar ook politiek vastgestelde randvoorwaarden. Maar betekent vooral dat in communicatieprocessen het stadsbeeld zich organisch kan ontwikkelen. Alleen door burgers te betrekken ontstaat er aandacht voor de noodzakelijke sociale en functionele diversiteit in de stad. In de stedelijke ontwikkeling moet meer aandacht komen voor de ontwikkeling van openbaar groen, de ecologie van de stad en het waterbeheer. En voor het mengen van verschillende functies. Juist in de binnenstad moet weer ruimte komen voor sociale woningbouw en voor ambachtelijke en creatieve werkgelegenheid. Dat draagt bij aan de levendigheid en veiligheid van ons centrum. Dat centrum moet weer bereikbaar zijn en dienen als ontmoetingsplaats voor alle Hagenaars. In andere wijken moet meer gezocht worden, ook in de bestaande bebouwing, naar combinaties van werk- en wooncomplexen.

De Haagse dadendrang heeft tot gevolg dat overal in de stad geheid, getimmerd en geboord wordt. In een onbereikbare binnenstad klagen winkelbedrijven steen en been over teruglopende omzetten. Fietzers en wandelaars staan doodsangsten uit. Het absolute dieptepunt van de laatste jaren, de tramtunnel, onttrekt zich nog steeds aan het gezicht. Andere steden leggen metro- en treintunnels zonder dat de stad er plat van ligt. Den Haag wil veel, maar kan dat niet plannen. Het wordt tijd voor onafhankelijke procesregisseurs.

Het oordeel van de Haagse bevolking over die stadsontwikkeling is niet mals. Het stadsbestuur, ongeremd in zijn dadendrang, ziet burgers blijkbaar niet als ervaringsdeskundigen die kunnen bijdragen aan de kwaliteit van besluiten, maar als hinderlijke vertragers en lastposten. Voorstellen komen zonder voorafgaand overleg met de belanghebbenden tot stand. Zonder inlevingsvermogen voor de emotionele gevolgen bij de betrokken Hagenaars worden die plannen gedropt. Soms zitten die Hagenaars maanden in de onzekerheid of zij mogen blijven wonen in 'hun' huis. Zonder mededogen wordt regentesk over emoties van burgers heen gestapt.

Door stijgende huur- en koopprijzen komen de lagere en middeninkomens moeilijk aan een behoorlijke woning. Vrije vestiging en maximale marktwerking op de woningmarkt drijven de prijzen op. De behoefte aan woningen groeit. Jongeren willen zelfstandig wonen, grote gezinnen zoeken grotere huizen, steeds meer mensen wonen alleen. Het uitgangspunt moet het recht van iedereen op een goede en betaalbare woning zijn. Omdat dat niet gerealiseerd wordt in een open markt, moet die markt gestuurd worden. Met meer creativiteit en in overleg met betrokkenen kunnen ook in de bestaande woningvoorraad oplossingen gevonden worden, zoals door het verhuizen van groot naar klein aantrekkelijker te maken.

Programma- en actiepunten

- Om sociale woningbouw voor beneden-modale huishoudens bereikbaar te maken, moeten in beleidsovereenkomsten de woningcorporaties verplicht worden geen strengere normen te hantieren voor de verhouding huur/inkomen.
- Inrichten van huurteams om huiseigenaren, die meer dan de toegestane huur vragen of hun onderhoudsplicht verzaken op te sporen en aan te pakken.
- Uitoefenen van druk op regering en parlement de jaarlijkse huurverhoging te beperken tot het inflatiepercentage.
- Instellen van een Woonlastenfonds waaruit financiële bijdragen gegeven worden aan mensen waarvoor de huur, ondanks huursubsidie, toch een te groot beslag legt op de bestedingsmogelijkheden.